

El sentit pasqual de la mort cristiana

Dins el pensament de l'home d'avui el tema de la mort el podríem definir com la gran absent, si mes no, la resposta que es dona es la del silenci. **La mort en el nostre mon es silenciosa**, es apartada de la vida ordinària. Quasi bé ningú mor a ca seva y de tot d'una el cos es conduït al tanatori. La família molt rapidament, deixa de tenir un contacte físic-directe amb el cos del seu familiar que acaba d'eixir.

Nosaltres com Església no podem permetre que el tema de la mort tengui aquest tractament, que ens cert sentit es podria dir "d'abandó". Mes encara, contribuïm directament que la mort esdevengui un fet purament social, ja que ens posam al servei massiu del condol social, i rebaixam el sentit d'acompanyament e intercessió davant Déu-Pare. **La mort no es pot reduir a un fet purament humà.**

La mort es un esdeveniment on Déu hi diu la seva

La nostra tradició historia i de fe ens diu que la mort es un fet religiós. L'església no esta, només, al costat del malalt, en el moment immediat a la mort amb els sagraments de la Penitencia, Unció i Eucaristia, sinó que **la mort del cristià esta estroncada en el Misteri Pasqual del Crist**. La mort es el mitja pel qual el cristià definitivament participa de la Pasqua del Crist, com a terme de la incorporació a la mort de Crist que s'administra en el baptisme. Si l'església ha estat ferma al costat del cristià en els moments importants de la seva vida, no el deixa en el moment de la mort, ni a ell ni als seus.

En aquests instants actuals en que no podem perdre ni un moment per a l'evangelització, la mort del cristià esdevé, no sols una pregaria pel difunt, sinó un moment idoni per una catequesi per aquells que participen de l'acció litúrgica. La mateixa celebració, com ens exposa el ritual d'exèquies, es rica de signes i símbols que permeten, sense dir res, expressar la fe en el Misteri Pasqual. En aquest moment la litúrgia esdevé important, així com la predicació per part del ministre ordenat.

La mort al mig de la comunitat cristiana

La celebració exequial amb la presencia del cos al mig de l'assemblea litúrgica fa pales que forma part d'aquella comunitat. La comunitat espera i rep el cos.

Especialment la comunitat cristiana té un moment d'especial relleu en el comiat de la celebració exequial o darrera recomanació d'aquell membre que entrega a les mans del bon Pastor. Es la salutació de tota la comunitat a aquell cos ara que parteix on nosaltres esperam arribar-hi.

Línies bàsiques de les exèquies

L'Església preocupada per patiment i dolor de les persones es fa present en aquests moments, però tenim nous reptes per afrontar i plantejar-nos:

1.- L'Església honora amb les exèquies cristianes el cos de difunt: el cos del difunt ha estat temple e instrument de l'Esperit Sant i esta cridat a la resurrecció gloriosa. La mateixa realitat corporal que en vida, ha rebut el bany del baptisme, ungida i marcada pel sant crisma, alimentada amb el Cos i la Sang de Crist, marcada amb el signe de la salvació, protegida amb la imposició de mans, es a dir, que havia estat instrument eficaç dels sacraments, **una vegada aquest cos ja es cadàver, es aspergit amb l'aigua beneïda, encensat solemnement, portat en processó, il·luminat pel ciri Pasqual i tractat amb el màxim respecte.** Tot son signes ben catequètics i litúrgics que diuen que el cos de la persona és sagrat. Tota la persona humana, anima i cos, son objecte de la salvació.

Potser la practica diocesana, al respecte, enfosqueix que puguem donar aquest honor als nostres cristians en el moment de la mort.

Hi ha casos en que familiars ens plantegen poder portar les cendres del difunt a l'Església o fins i tot el cos del difunt. En aquests casos, es pot respondre unilateralment amb una negativa?

Hem centrat el moment del mort amb una practica excessivament eucarística. Tot i que el ritual ho preveu, **posa mes l'accent amb el cos i amb la celebració exequial, a casa del difunt, a l'església o al cementiri,** però la litúrgia potser mes lliure o amb celebració de la Paraula i una posterior eucaristia (missa exequial), en un altre dia o moment.

2.- Pel fet de no portar el cos a l'Església, hem de tenir molt en compte les celebracions exequials a la nostra diòcesi, cuidar-les de manera especial i molt mes d'ara endavant en que, pel nombre de preveres, seran o son presidides, en algunes ocasions, per diaques o per laics, tant si es celebren a la casa del difunt, als tanatoris, als cementiris o a la parròquia o església. Es necessari que aquests cristians laics rebin un encàrrec del bisbe, amb una formació i preparació adequada y que disposin del material necessari per poder celebrar en nom de l'Església i esdevenir veritables ministres del consol. No ens podem quedar amb un acte de bona voluntat per part d'algun voluntari de la parròquia i amb un tipus de pregaria que no expressi el vertader «sentit pasqual de la mort cristiana» (SC 81). No qualsevol persona esta qualificada per fer una celebració d'aquests tipus. La bona formació i preparació prèvia poden donar un vertader consol als familiars i mostrar-los un camí, un sentir, una llum d'esperança. El mateix ritual pre-

NOUS TEMPS, NOUS REPTES

veu una varietat de celebracions i formules litúrgiques que val la pena conèixer per poder-se adaptar a les circumstàncies.

Però volem facilitar la feina i vos oferim un material on es contempen dos tipus de celebracions:

- 1- Una celebració mes curta per **la casa del difunt o al tanatori-cementiri**.
- 2- Una altra per poder celebrar **a la parròquia o església**.

Ambdós casos son sense eucaristia, tot i que es podria contemplar la possibilitat, (quan la família ho sol·liciti, a la parròquia o església), de rebre la comunió.

En tots aquests casos **la comunitat parroquial ha de celebrar un altre dia l'Eucaristia en sufragi pels difunts**.

3.- El diumenge no es dia per a les exèquies i/o funeral. Hem de donar importància com a Església i sobretot els preveres, al diumenge, com ho demana el concili i evitar que qualsevol altre ocasió passi per damunt el diumenge. El diumenge és el dia del Senyor, i mai es dia de penitència, sinó de resurrecció (no hi cap en diumenge fer un viacrucis o be una celebració exequial).

Els temps forts (Advent, Nadal, Quaresma i pasqua) mai per mai es permès de celebrar exèquies, ni tan sols a fora de l'horari normal. Cal eradicar la costum de fer funerals els diumenges en els horaris de misses dominicals.

4.- Acollida de la família. Avui en dia sens fa imprescindible que les persones que pateixen la mort d'un familiar, d'un ser estimat, siguin ben acollides per part de l'Església. No només per oferir-los un «bon servei», sinó per sentir a prop el calor i l'estima d'un Déu, que junt amb ells pateix. Déu esta al costat del pobre i del qui pateix. I Déu es val de nosaltres per tal de transmetre-los que l'Església com a mare pateix amb ells. Que el patiment, la malaltia i la mort no tenen la darrera paraula. Però aquesta veritat no pot ser una idea. Ho hem de dur a la practica amb molt de tacte, amb la manera de parlar, d'atendre-los. De poder-los escoltar (mestres de l'escolta) amb tranquil·litat i com una oportunitat de conèixer-los un poc mes. Saber respectar el dol. Des de l'acollida es pot ajudar-los a viure mes cristianament la mort. Malgrat la distancia o la desconeixença de la família, ens hi feim presents en nom de l'Església, de Déu, que ens hi envia. Tota aquesta tasca, ben feta, ens pot servir a l'hora de preparar la celebració litúrgica.

NOUS TEMPS, NOUS REPTES

Una cosa pràctica que facilitarà l'acollida, serà l'emplenament d'una targeta, on hi figurarien les dades personals i els trets més significatius de la vida del difunt (ANEX 1). Aquesta targeta es pot llegir per part d'algun familiar o bé d'un laic de la parròquia a l'inici —millor que al final— de la celebració. En tot cas al final es reservaria perdonar les gràcies.

5.- Treball conjunt dels diferents ministres: preveres, diaques i laics. Es també una oportunitat especial perquè els diferents ministres que participam d'aquella mort puguem tenir una bona comunicació, per fer que la celebració sigui vertaderament propera. Una bona ocasió perquè hi hagi un treball en conjunt i d'ajuda mútua. Potser els preveres des de el servei saber fer de vertaders mestres litúrgics dels qui hagin de dur endavant la celebració.

Símbols exequials

Cal tenir presents els símbols de les exèquies, per tal de poder-los emprar en la mesura de les possibilitats. Tots els poden ajudar.

a. El Baptisme

Pel baptisme hem estat sepultats en la mort de Crist.

Quan Déu dona una paraula de Vida, la dona per a sempre. Aquesta promesa de vida eterna que se'ns regala en el baptisme, ara formarà part de la realitat del difunt. És el moment d'una nova naixença, a la vida de Déu: "Jo som el camí, la veritat i la vida" (Jn 14,6). Per aquest motiu la litúrgia torna a agafar els signes del baptisme, ara que tenim el cos sense vida del nostre germà/na.

b. La creu

La creu va ser el primer signe que es va marcar sobre el cos del qui va de ser batiat. És el signe de pertinença al poble de creients. Per això la creu estarà ben present en aquest moment. Potser també perquè el difunt o la família passen vertaderament per un moment de creu.

c. El ciri pasqual

Només es col·loca el ciri pasqual quan el cos del difunt es present. Cal respectar aquest signe quan les exèquies o el funeral es fa sense el cos (Excepte el temps pasqual). El ciri és el símbol de Crist llum del món. El dia del seu baptisme, l'església va entregar als seus pares i padrins un ciri encès del ciri pasqual, perquè ell avances per la vida amb la llum de Crist, fins que un dia es trobes cara a cara amb ell.

d. El llibre de la Paraula de Déu

Déu ens parla, avui, i es des de la Sagrada Escripura que rebem aquesta paraula. Un evangeliari obert, per fer veure que en aquests moments necessitam escoltar la seva veu. Per que Ell es present enmig de les persones, avui aquelles que estan de dol, i que com assemblea responen des de la fe oberts a la confiança.

SÍMBOLS DE LES EXÈQUIES

e. L'aigua

Ella fou vessada sobre la nova criatura. Ella ens recorda el pas de la mort a la vida, en el Crist. Ara l'aspersió sobre el fèretre es el signe de que Déu ens ha fet fills en el Fill Jesucrist.

f. L'encens

L'encens és el símbol de la pregària que puja cap a Déu. Encensem les coses santes. Encensar el cos del difunt es donar-li la dignitat i la santedat de tot fill de Déu. Potser seria bona practica tenir un recipient amb calius encesos per tal que un familiar pugues fer el gest de tirar-hi un poc d'encens. Que així els nostres desitjos de pau, de confiança, ... d'encomanar el nostre germà/na a Déu sigui la millor pregària que podem presentar-li.

g. L'assemblea

L'església es fa presenten l'assemblea congregada. És l'experiència de que som la família deis fills de Déu. Déu no ens deixa mai sols. L'assemblea fa pròxim el consol de Déu davant la separació d'un deis seus membres.

h. L'Eucaristia

«qui menja la meva carn i beu la meva sang, tindrà la vida eterna i jo el ressuscitaré el darrer dia» (Jn 6,54)

Es el gran sacrament del misteri pasqual, on els qui realment la saben celebrar i apreciar podran trobar un vertader consol i obrir-se a la voluntat d'un Déu que passa per tràngol de la mort. Ara be, l'eucaristia no s'ha imposar ni per sistema s'ha de negar. Ha de ser fruit de la madura de la fe en la resurrecció del Senyor. Tot i que per a molts pot ser l'oportunitat de tenir un intens i bon moment de pregària, sense necessitat d'Eucaristia, però si, que hem de preveure la invitació a participar d'una eucaristia dominical per tal de poder pregar amb tota la comunitat per aquell difunt.

Si en aquests moments volem ressituar la mort en el lloc adequat i originari dins el context de les exèquies cristianes, en relació a altres ritus funeraris civils o la religiositat natural, ho hem de fer des de el nexa que hi ha entre la mort i el misteri Pasqual. L'anunci de la bona nova de Crist, la seva novetat, es a partir de l'experiència de la seva mort i resurrecció.

Això ho sap expressar perfectament la litúrgia amb els seus ritus que, viscuts des de el vertader i ple sentit, son la millor teologia i el millor discurs catequètic.